

nizirancev. Spodaj prinašamo poročilo, kako je predsednik »Slomškove Zveze« tov. Strukelj grešil in oskrnil čast vse organizacije, kako je, že po izvršitvi kompromisnih pogojev, oskrnil kompromis sam. V veliko zadoščanje nam je, da je zmaga v vrstah njegovih (tov. Struklja) pristašev samih poštenost, ki je prekrizala predsednikovo intrigo — in to s strani lastnih organizirancev. Za nas je po tem dejanju tov. Strukelj oseba, ki je nosilec korumpiranega sistema in bomo tako napram njemu postopali ter izvajali konsekvence.

— Ivana Struklja nesramnost. Iz novomeškega okraja nam pišejo: Dne 3. julija je zborovala v Novem mestu Slomškova podružnica. Med slučajnostmi vstane nadučit. Koželj, izvleče iz zepa dopisnico in pravi, da mu je pisal tov. Strukelj naročilo, da naj zborovalci protestirajo proti imenovanju tov. Gangla za višjega šolskega nadzornika; če bi pa propadel ta protest, naj prosijo, da se odkaze Ganglu bivše Stajersko, Gadržku pa bivše Kranjsko v nadzorovanje. Pa glej čudo! Vstane bivši predsednik Slomškove podružnice, tov. Stular in izjavi: »Tovariši, o temle predlogu pa ne bomo prav ničesar razpravljali. Mi smo veseli in ponosni, da je zasedel mesto višjega šolskega nadzornika stanovski tovariš in to tak mož, kakor je Gangl«. Z vso zgovornostjo je poudarjala Stularjeve besede tov. Jerajeva in zborovalci niso dopustili razpravljanja o Strukljevem predlogu. Strukelj in Koželj sta ostala osramočena na cedilu! — Če še povemo, da je prišel Ivan Strukelj čaj dovolj osvetliti. Ptica spoznamo po perju!

— Ženske paralelke na moškem učiteljskem v Mariboru — dovoljene. »Nova Doba« piše: V soboto je dal poverjenik dr. Verstovšek razglasiti, da se ustanove na moškem učiteljskem ženske paralelke. Zadovoljujemo se za enkrat s tem, dasi je jasno, da vztrajamo pri zahtevi po popolnem samostojnem ženskem učiteljskem v Mariboru ali Celju. Z ozirom na pomanjkanje učiteljskega želimo, da se vpiše na paralelkah čim največ našega ženskega naraščanja. Seveda pa le takšnega, ki ima veselje do stanu in učenja.

— Četrti letnik učiteljskega ostane. »Slovenec« poroča: Podpredsednik Jugoslovanskega kluba dr. Simrak se je intimiral danes v ministrstvu za prosveto radi odprave 4. letnika učiteljskega in radi omejitve verouka. Sprejel je nastopno obvestilo: Odprava 4. letnika se je pogrešno javila pokrajinskim vladam. Odprava 4. letnika se je odredila samo za ozemlje bivše kraljevine Srbije in to radi velikega pomanjkanja učnih moči. — Oficijelnega poročila o preklicu naredbe glede učiteljskega za Slovenijo in Hrvaško dosedaj še ni.

— Hujskanje proti učiteljskemu stanu. G. kaplan Ostrž pri Sv. Križu na Murskem polju si na svojih pohodih »po zbirci« dela reklamo s tem, da se huduje in zgraža napram ljudstvu nad zboljšanji učiteljskimi plačami. Za danes se vzdružujemo vsakega nadaljnjega komentarja, ki nam je na razpolago o g. kaplanu, ker se hujskanje stanu zoper stan obsoja samo po sebi in je najbolj nečastno spodtikanje in hujskanje zoper upravičen zaslužek učiteljstva, ker prihaja iz vrst inteligentov.

— Pomankanje šolskih knjig v Srbiji je tako občutno, da abecednika skoraj ni več najti, a po gimnazijah ima mnogokje posamezen razred samo en izvod kake učne knjige, tako da mora profesor narekovati stran za stranjo, da si učenci napišejo učno snov. Da bi se pomanjkanju čim prej odpomoglo, je izdalo naučno ministrstvo dovoljenje, da smejo pisci prejšnjih učnih knjig založiti nove izdaje, kjer in kolikor hočejo.

— Višja ženska obrtna šola v Beogradu začne s poukom dne 1. oktobra. Na šoli so izvedli velike preosnove in jo dvignili na stopnjo moderno urejene strokovne šole. Na novo so uvedli tečaje za modistke.

— Djake iščejo in vabijo na učiteljske v Velikovec po časopisih. To dokazuje in podpira naše trditve in razprave v zadnji številki »Učit. Tov.« Vabijo one, ki v Ljubljani niso bili sprejeti.

— Gg. ljubljanskim učiteljicam in učiteljem! Z drugim oktobrom začnem na 1. mestni deški ljudski šoli s tečajem za učne živih jezikov. Odprl bom poseben tečaj za gg. učiteljice in drugi za gg. učitelje. Vpisuje se na zgoraj povedani šoli vsak dan od 5. ure dalje. — Josip Jeras, vodja tečaja.

— 30 letnico učiteljstva obhaja naš vsepovsod priljubljeni tovariš, Fr. Zacherl. Kot vzoren učitelj je plodonosno deloval pri Mali nedelji, v Cezanjevcih in še neumorno deluje v Ljutomeru — ne le v šoli, temveč tudi izven nje. Nad 20 let izobra-

zuje mladino na polju glasbe in budi k napredku ves okraj kot vođa zbora ljutomerskega »Pevskega društva«, za kojega procvit ima nevenjive zasluge. Pod njegovim vodstvom nastopa razveseljivo i »Otroški pevski zbor«. Njegova pozrtivnost, da vkljub premožnim stanovskim skrbem goji tudi se cerkveno petje, je dokaz, kako drag mu je živeti našega ljudstva, katero tako blagohotno budi in navdušuje za vse lepo in plemenito. Njemu se imamo zahvaliti — mislim, največ, — da ni pri nas v zadnjih letih našega robovanja niti za hip utihnila slovenska cerkvena pesem pred nemško, ki je vedno bolj prežeče silila v ospredje. — Bodi mu izrecen — z zadostnimi casutkami zaručen — tovariški »Živel!«

— Solška slavnost v Ljutomeru. Ob sklepu letošnj. šol. leta je priredilo učiteljstvo ljutom. »Narodne šole« solsko slavnost s sledečim sporedu: a) A. Kosi: Zivela troimena Jugoslavija! (Spevigrada s deklamacijami, govorom in s petjem spremljevanjem glasovirja.) b) M. Greg.: Lažnjiva Milena. (Igra v 2. dejanjih.) c) — Ziva slika. (v proslavo kraja P. L.) Na udeležence je naredila slavnost nad vse pričakovanje dober vtisk. Izorno prednane deklamacije in krasne naše pesmi. krepko doneče iz mladinskih prsi, so nas iskreno navdušile in zrii smo ponosno na naše mlade junake in junakinje, katerim je istotako kipelo srce navdušenja; žareče oči svete domovinske ljubavi. Vse priznanje je tudi žela ljubko-naravno vprizorjena igrice. Pohvalno ploskanje, ponovno bučeče po dvorani, naj bo naši mladini ne-le v priznanje, ampak tudi v božilo, da nastopi čila in čvrsta še večkrat pred občinstvom in kakor tokrat razvedri, navduši in vname vsa srca, budeč v njih trdno vero v Jugoslovansko in njega sijajno bodočnost. Naprej! tedaj, mladina naša, pogumno, neustrašeno: Naprej! Njim pa, ki te vodijo k napredku, svojim učiteljem — bodi hvaležna in kliči jim z nami: živala! za obilni trud, za požrtvovalno delo, ki nam je pripravilo lepo zabavo in razvedriho. Živeli narodni buditelji!

— Učiteljski konvikt. Učiteljsko društvo kranjskega okraja poziva vsa društva, da priuče in prirede tekom zime primerne koncerte v prid naši bedni deci, ki naj bi ji omogočili študiranje v »Dijaškem domu« v Ljubljani. Seveda, da ga ni mogoče še zgraditi z našim fondom.

— Učiteljem — vojakom letnika 1886/1887. Poverjenstvo za uk in bogočastje razglašja z razpisom z dne 19. septembra 1919, št. 4485: Komanda dravske divizijske oblasti je odredila, da se vsem učiteljem — vojakom letnika 1886/1887, ki so nameščeni na javnih šolah in zavodih, 2-mesečna orožna vaja preloži do počitnic končanega prihodnjega šolskega leta. — Pukovske okružne komande izstavljajo takim proslencem tozadevna čakalna dovoljenja in skrbe, da bo učiteljstvo nastopilo orožno vajo po končanem šolskem letu. — To se daje vsem prizadetim učiteljem na »plošno znanje. Predsednik: prof. Vadnjal, I. r.

— Deško zavetišče v Mariboru v dr. Schmidererjevi ulici 26. v seji 9. t. m. se je uprava tega zavoda vnovič sestavila. Načelnik: podpolkovnik plem. Blaha; namestnik okr. šol. nadz. Lichtenwafner; tajnik: naduč. v. p. Hren; gospodar: Fric Scherbaum; blaganik: stolni kaplan Aug. Sparl; prisledniki: dr. Schmeiderer, dr. Turner, Bernhard star. in Roman Pachner. Ravnatelj zavoda, bivši mnogozaslужni nadučitelj Engelhard ostane, dokler ne pride njegov naslednik Sl. Dimnik ter prevzame vodstvo. Začetek 1. oktobra 1919.

— Zaročil se je jurist Ivan Gračnar s tovarišico Cilko Vreckovo, učiteljico na Pilštajnu. Zavednima in narodnima zaročencema najprisrčnejše čestitke!

— Imenovanja na ljudskih šolah v Mariboru. Višji šolski svet je začasno priučil v službovanje in sicer: na deški lj. šoli I.: Dragotina Cibica in Vido Dimnik-Kersnik; na deški lj. šoli II.: Marijo Humek-Perhavec in Doro Vinšek; na deški lj. šoli III.: Milko Bračič; na deklški ljudski šoli III.: Ano Jurko. Zaradi odloka višjega šolskega sveta namešča (naj namesti) mestni šolski svet v lastnem delokrogu sledeče začasne učne moči: na deški lj. šoli III.: Milico Slanc; na lj. šoli IV.: Antona Osterca; na dekl. lj. šoli III.: Ljudmilo Povalej; na dekl. lj. šoli IV.: Elizabeta Lešnik. Začasna učiteljica Herzog ostane zazdaj na svojem službenem mestu, ravnotako Leop. Pavlin. Učiteljica H. je unaknila svojo prošnjo za oddelitev učnega mesta v Mariboru. Imenovanim je naročeno, da naj takoj nastopijo svojo novo službo. »Mariborski delavec« dostavlja: Radi bi vedeli, kakšen je »lastni« delokrog m. š. sveta v Mariboru, če višji šolski svet ukazuje, koga in kam se naj imenuje. O postopanju pri teh in drugih

imenovanjih bomo še na pristojnem mestu govorili. Kjer vlada v državi samovoljnost, ne biva v državljanih zadovoljnost.

— Umrla je 28. septembra t. l. učiteljica ga. Matilda Brinar, soproga nadučitelja Frančiška Brinar v Gotovljah pri Zalcu. — Naše sožalje!

— Proforski honorar za instrukcije. Srednješolski profesorji v Osijeku so sklenili, da znaša minimalni honorar za zasebne instrukcije po 30 K za uro.

— Francoski licej se osnuje v Belgradu. Vlada je sklenila, da osnuje v Belgradu francoski licej. V proforskem zboru tega zavoda bo polovica profesorjev iz Francije.

— Kmetske zveze in novi šolski zakon. »Mi smo zidali šole, mi jih vzdržujemo, otroci, za katere gre, so naši. Zato ne bomo nikdar dopustili, da bi se odpravili krajni šolski sveti, da bi se odpravili v okrajnih šolskih svetih zastopniki ljudstva in Cerkve, da bi poklicali ljudi v zastop, ki nimajo z vzgojo ničesar opraviti. Z vso resnostjo svarimo kompetentne faktorje pred tem poizkusom uveljaviti nameravana načela. Že vnaprej odklanjamo odgovornost za posledice, ki bi jih rodilo tako postopanje.« Po »Slovencu«.

— O šolskem vprašanju v Prekmurju smo čitali v listih sledeče: Velike važnosti je šolsko vprašanje, ki ga bo vsekako treba za Prekmurje korenito rešiti. Šolstvo je dokaj zanemarjeno; poučevalo se je v šolah v Prekmurju doslej v tujem duhu, v tujem, madžarskem jeziku. Beneški in prekmurski Slovenci so edini, ki so bivali doslej v tuji, nam neprijazni deželi, ni čuda torej, ako je bilo zlasti šolstvo popolnoma potujčeno. To se mora sedaj izpremeniti. Obstojče, večinom malorazredne šole bo treba izpopolniti, postaviti nove šole, učiteljstvo pa zameniti s slovenskim, narodnim osebjem. To velja za prekmurski del Murskega polja, kajti tostranski del je s šolami precej dobro oskrbljen. V obeh delih bi pa se morale v vseh večjih krajih upeljati meščanske ali pa kake strokovne šole, kakor je pač kraju primerno. Meščansko šolo imamo samo v Radgoni. V Ljutomeru stoji veliko lepo šolsko poslopje, v katerem je bila prej nemška šola, vse leto — prazno. Tudi v Soboti, Belotincih in Sp. Lendavi bi se v izpopolnitev ljudske šole ustanovila še kaka šola.

— Uporaba šolskih prostorov za izvenšolske prireditve. Šolska poslopja se smejo oddati za izvenšolske prireditve samo za učne namene, telovadnice za telovadbo, vendar se v slučaju, da so dani ti pogoji, uporabo ne sme odrediti nobeni stranki proti zagotovitvi plačila vsake škode in proti založitvi stroškov za snazženje in eventualno uporabo luči.

— Muslimani in šolska preosnova. Naučno ministrstvo je naznanilo mohamedanskim šolskim oblastem v Bosni, da ostane pouk v muslimanskih šolah isti, kakor doslej in da se zakon o srednjih šolah ne bo nanašal na muslimane.

— Učiteljski položaj v Bosni. O tem piše sarajevska »Jugoslavija« in med drugim opozarja, kako se šikanira in neprestano premešča učiteljstvo, ki pod prejšnjim režimom ni trpelo vsled preganjanja. Člankar pravi: »Dobro, naj se nagrade tisti, naj se zadosti opravičenim

razlogom; toda zakaj naj drugi neprestano občuti, da ni bil »narodni mučenik«, dasi je sposoben in zmogel in dasi je ves čas delal vestno in marljivo? Ako je one prve upropastila vojna, ali naj te druge upropasti premeščenje in nezadovoljstvo?

— Za šolske zgradbe v Bosni in Hercegovini zahteva sarajevska vlada namesto določenih 125.000 K kredit 1.650.000 kron. Za dijaške ustanove zahteva ista vlada 1.340.000 K.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tov. Fr. Rant: Vaše ime je bilo pomotoma zanešeno od Vašega članka o obrtno-nadaljevalnih šolah k notici. Pri notici ni mišljena gotova oseba, ker izvira notica od nekega okrajnega učiteljskega društva — kot sklep zborovanja.

I. V. v K.: Z ozirom na Vaše vprašanje o sedanjih provizornih službenih dodelitvah, smo se inormirali na merodajnem mestu in prejeli pojasnilo, da bodo vsa provizorno oddana mesta v doglednem času (z ozirom na politični položaj) razpisana in na podlagi razpisa šele definitivno oddana.

L. G. v S.: Opozarjamo Vas na črnašnji članek »Članstvo Zaveze«. Mislimo, da jasneje ne moremo govoriti!

Mnogo gradiva je zaradi tehniških ovir izostalo.

Po sklepu lista.

Litijsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek 9. oktobra ob pol 15. uri v Smartnem pri Litiiji.

Slov. kočevsko uč. društvo zboruje 9. okt. ob 10 in pol na deklški šoli v Ribnici.

Učiteljsko društvo novomeškega okraja zboruje v četrtek, dne 9. oktobra t. l. ob 14. uri (2. uri popoldne) v deški šoli v Novem mestu.

Vsa zborovanja so važna radi obravnave šolskega zakona. Udeležite se jih polnoštevilno!

Belokranjsko uč. društvo vabi svoje člane na redno zborovanje, ki se bo vršilo v četrtek dne 9. oktobra t. l. ob 1. uri v šoli v Črnomlju.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranišnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. sept. 1919 K 245.971-98.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.

2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna.

Trgovina Ivan Bonač Ljubljana

priporoča slav. učiteljstvu in šolskim vodstvom svojo bogato zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. —

Pozor!

Pozor!

Pozor!

Franz Schüller, Amstetten

tovarnica črnila

javlja vsem zavodom, šolam, trgovcem itd., da mu letos ni mogoče na malo razpošiljati črn. ekstrakta; zato je poveril nabiranje naročil svojemu zastopniku

R. Cotiču na Vrhniki.

Cena 60 K za 1 kg franko. Najmanj se pošlje 1 kg. — Naročite takoj, ker sedaj traja transport zelo dolgo.